

„Zwolnienie od kosztów sądowych”

Wnosząc powództwo czy składając wniosek do sądu, najczęściej musimy „z góry” opłacić opłatę od pozwu która jest częścią kosztów sądowych – czyli zapłacić za rozpoznanie naszej sprawy w sądzie.

Zasadą jest opłata od pozwu która przy roszczeniach pieniężnych (roszczenia o zapłatę bądź roszczenia które znajdują swoje odzwierciedlenie w określonej kwocie sporu) może wynosić nawet 5 % dochodzonego przez nas roszczenia, co oznacza że jeżeli chcemy aby sąd zasądził na naszą rzecz np. 100.000 zł to musimy „z góry” zapłacić za postępowanie 5% czyli 5.000 zł.

Są również postępowania w których sąd nie pobiera opłaty „z góry” tylko rozstrzyga o kosztach sądowych dopiero w wyroku kończącym postępowanie – taką sprawą jest np. powództwo o alimenty, lub sprawy które są w sądzie zupełnie bezpłatne np. wniosek o otwarcie testamentu.

Oczywiście w przypadku gdy wygrywamy sprawę sąd nakaże w wyroku aby pozwany (czyli ten kogo pozywamy) zwrócił nam tę kwotę, jednak najpierw musimy sami ją zapłacić do sądu.

Zdarzają się sytuacje w których mamy wymagalne roszczenia i są one zasadne (np. ktoś komu pożyczyliśmy pieniądze uchyła się od ich zwrotu, kontrahent nie chce zapłacić za usługę) ale nie stać nas na opłacenie kwoty opłaty sądowej z góry. Brak środków na opłatę do sądu mógłby więc całkowicie wykluczyć możliwość dochodzenia naszych praw przed sądem. Co wtedy można zrobić?

Rozwiązaniem w takiej sytuacji jest instytucja zwolnienia od kosztów sądowych.

Ogólną zasadą zwolnienia od kosztów sądowych jest fakt, iż strona nie może ponieść tych kosztów bez uszczerbku koniecznego dla utrzymania i jej i rodziny.

Należy pamiętać, że wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych musi dotyczyć sytuacji wyjątkowych i kosztów które faktycznie są trudne dla poniesienia dla strony, zasadą jest bowiem odpłatność postępowań sądowych i sytuacja w której strona przed złożeniem pozwu robi w swoim budżecie domowym stosowne oszczędności na ich zapłatę.

Aby wykazać w sądzie swoją sytuację majątkową która ma to potwierdzać składa się co do zasady „Oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania” .

Jest to formularz który można dostać w każdym Biurze Obsługi Interesanta któregokolwiek sądu lub pobrać ze strony www.gov.pl wpisując nazwę oświadczenia w wyszukiwarce.

W formularzu podajemy nasze dane osobowe (imię nazwisko i PESEL), stan rodzinny (z kim prowadzimy wspólne gospodarstwo domowe), wykazujemy nasz majątek – zarówno nieruchomości (lokale mieszkalne, działki, gospodarstwa rolne)jak i ruchomości (przedmioty o wartości większej niż 5.000 zł każdy).

Należy również wskazać jaki jest stan oszczędności na datę składania wniosku oraz czy przysługują nam wierzytelności. Wierzytelności są to kwoty jakie ktoś jest nam winien – np. zasądzone na naszą rzecz kwoty odszkodowań, należne nam do zwrotu udzielone pożyczki itp.

W formularzu oświadczenia należy wskazać nasze dochody ze wszystkich źródeł – zarówno nasze jak i osób z którymi wspólnie prowadząc gospodarstwo domowe – wynagrodzenie za pracę, emerytura, renta, umowa zlecenia, zasiłki, alimenty itd.

Wykazujemy również nasze wydatki – również dotyczące wszystkich osób pozostających z nami w gospodarstwie domowym, przykładowo:

- opłaty za dom (czynsz, energia elektryczna, gaz, woda, śmieci, podatek od nieruchomości),
- ubezpieczenia,
- wydatki na lekarzy i leki,
- wydatki na wyżywienie, odzież, środki czystości i higieny osobistej,
- wydatki dotyczące dzieci (jeżeli takie są w gospodarstwie domowym) związane ze szkołą i zajęciami pozaszkolnymi,
- raty kredytów itd.

W kolejnej części formularza wskazujemy inne okoliczności które chcemy żeby sąd wziął pod uwagę, a które mogą mieć wpływ na orzeczenie w sprawie wniosku:

- orzeczenie o niepełnosprawności,
- informację o statusie bezrobotnego członka naszego gospodarstwa domowego,
- dokumentację medyczną określającą stan zdrowia itp.

Do wniosku należy załączyć dowody na poparcie naszych twierdzeń – np. kopię umowy o pracy, zaświadczenie o zarobkach, decyzję o przyznaniu świadczenie, kopie dokonywanych opłat, umów kredytowych itp.

Wniosek składa się do sądu w jednym egzemplarzu wraz z pozwem.

Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych można złożyć w sądzie jeszcze przed złożeniem pozwu, opisując jakiego pozwu ma on dotyczyć i jakiej opłaty sądowej nie jesteśmy w stanie ponieść.

Należy pamiętać, że jeżeli nasze oświadczenia złożone we wniosku wzbudzą wątpliwość sądu może on wyznaczyć dochodzenie celem jego weryfikacji, a jeżeli sąd uzna iż wnioskodawca złożył nieprawdziwe oświadczenia we wniosku, sąd może nałożyć na wnioskodawcę karę do 1000 zł.

Wniosek rozstrzygany jest przez sąd najczęściej na posiedzeniu niejawnym a postanowienie w tym zakresie dostajemy do domu.

Jeżeli sąd uzna, iż według jego oceny jesteście w stanie ponieść te koszty, wniosek o zwolnienie oddali. Takie postanowienie jest zaskarżalne.

W terminie 7 dni (kalendarzowych) należy złożyć do sądu wniosek o jego uzasadnienie, a po jego otrzymaniu mamy 7 dni na złożenie zażalenia. Zarówno wniosek o uzasadnienie jak i zażalenie wolne są od opłat sądowych.

Zażalenie składa się do tego samego sądu który wydał postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów a rozpatruje je sąd w innych składzie osobowym.

Postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku oznacza, iż trzeba za sprawę uiścić opłatę sądową.

Jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony był razem z pozwem i został prawomocnie oddalony – to brak opłaty będzie skutkował zwrotem pozwu – bez rozpatrzenia sprawy.

W przypadku problemów prawnych, potrzeby pomocy zapraszamy do korzystania z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na stronie

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>

znajduje się prosta wyszukiwarka w której znajdziecie Państwo wszystkie dostępne w Polsce punkty tej pomocy.